

Posudek oponenta disertační práce

JUDr. PhDr. Josef ŤOUKÁLEK, LL.M., DBA

Soudní exekuce na nemovitý majetek v ČSR v letech 1918-1963

Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2017, 216 s.

Školitel: Doc. JUDr. Ladislav SOUKUP, CSc.

Náročnost tématu

V samotném úvodu práce autor konstatoval, že „v soudobém českém právu bychom jen stěží našli kontroverznější téma, než je otázka exekucí a legislativy s nimi spojené“. V tom je mu třeba dát zapravdu, i když bychom jistě našli další podobně ošemetná témata.

Autor se v práci této komplikované problematice nevěnoval v celku, ale soustředil se na výklad právní úpravy exekucí, vedených na nemovitý majetek. Za výchozí bod si zvolil vznik Československa, což jej nutně přivedlo k výkladu starší právní úpravy. Terminus ad quem položil do roku 1963, takže do svých výkladů zahrnul i právní úpravu z občanského soudního řádu z roku 1950. Při svých výkladech se v těžiskových pasážích opíral především o znění právních předpisů, což předpokládalo jejich důkladné poznání, a o judikaturu.

Cíl práce

Autor cíl svého snažení výslovně neformuloval. Až v závěru práce konstatoval, že důvodem, pro který si zvolil toto téma, bylo přesvědčení, že „oblast právní úpravy a praktické využívání exekučního práva z doby naší první republiky si nepochybně zaslouží bližší studium, některé dílčí otázky řešily staré zákony lépe než ty naše současné, ať už se jedná o ochranu věřitelů nebo zájmu státu“. Z toho lze dovodit, že podle názoru autora současná právní úprava neodůvodněně zvýhodňuje dlužníky (inspiraci však přitom nacházel zejména v institutu předražku, znovu zavedeném do našeho právního řádu, „kdy vylepšuje pozici i povinného“).

Teoretická a obsahová úroveň práce

J. Ťoukálek rozdělil svou práci do úvodu, tří kapitol a závěru. V Úvodu nastínil vývoj exekučního práva ve zkoumaném období, načrtl strukturu práce a dotkl se i použitých metod. Přestože zkoumal dvě výrazně odlišné časové periody, rozhodl se pro obtížnější cestu a své další výklady nerozčlenil chronologicky. Raději se věnoval nejdříve exekučnímu řízení (kapitola druhá) a pak exekučním prostředkům (kapitola třetí). Odlišnosti obou právních úprav reflektoval v rámci jednotlivých subkapitol, na něž dvě stěžejní kapitoly dále členil.

V Úvodu se autor dopustil drobných nepřesností, z nichž by neinformovaný čtenář mohl vyvozovat chybné závěry:

- Píše o první republice ukončené podepsáním Mnichovské dohody a pokračuje: „Následovalo pak krátké období svobody, ...“ (s. 8);

- Podobně zavádějící je formulace: „Právní úprava exekucí byla za první československé republiky a i v období následujícím, tedy po roce 1945 ...“ (s. 10);
- Zlidovění soudnictví je spojeno se zákonem č. 319/1948 Sb., následující zákon č. 320 Sb., o územní organizaci krajských a okresních soudů, o kterém se autor zmiňuje, je předpisem řešícím v podstatě jen technickou záležitost rozmístění jednotlivých krajských a okresních soudů. Hned tu dodávám, že k záměně obou předpisů došlo i na s. 45, kde je zákon prezentován jako změna „v oblasti civilního soudního řízení“.

V první kapitole (*Exekuce a exekuční právo v právněhistorickém vývoji*), pojaté pouze výběrově, se J. Ťoukálek stručně ohlédl za exekucemi ve starších dobách a charakterizoval právní úpravu z období, na něž se soustředil. Dohlédl přitom až do starověkého Říma, tam však ustrnul už u forem typických pro legisakční proces z prvních století římských dějin. Pak se přesunul převážně na českou půdu a věnoval se úpravě v zemském a městském právu, pak – poněkud zjednodušeně – úpravě z 18. a 19. století a nakonec už tomu, co je meritem jeho práce: stručnému představení právní úpravy založené na exekučním řádu z roku 1896 a úpravy vycházející z občanského soudního řádu z roku 1950.

- Když autor píše o legis actio in rem (s. 15), má na mysli legis actio sacramento in rem?
- Codex Theresianus nepřipravovala jen brněnská komise (s. 28).
- Západohaličský soudní řád z roku 1796 nenahradil josefínský z roku 1781 (s. 30), oba zákoníky platily souběžně vedle sebe.
- „Za nejstarší formu exekuce na nemovité věci byla pokládána držba“ (? , s. 38).

Jak jsem již uvedl, další dvě kapitoly jsou soustavným a podrobným výkladem o organizaci a průběhu exekučního řízení a o exekučních prostředcích. S návazností dvou formou i obsahem odlišných právních úprav z roku 1896 a 1950 se autor dokázal celkem dobře srovnat, i když ne vždy byl dost důsledný, takže čtenář občas ztrácí orientaci. Jeho výklady navíc působí dost popisně (zejména třeba výčet exekučních titulů), přestože se je snažil zpestřit judikaturou.

- Určitě není pravda, že „exekučním titulem (§ 1 exekučního řádu) mohly být v době první republiky veškeré spisy a listiny“ (s. 71). Na druhou stranu autor na téže straně svou charakteristikou jako exekuční titul vyloučil (v prvním bodě) soudní rozhodnutí, vydaná cizozemskými soudy (s výjimkou bývalých rakouských a uherských).

Za významný koncepční nedostatek považuji to, že v pasážích věnovaných období do roku 1951 upřel svou pozornost pouze na recipovaný rakouský exekuční řád, zatímco recipovanou uherskou úpravu zmínil jen zcela okrajově. Chápu, že výklad o ní by práci neúměrně rozšířil, ale dalo se to vyřešit úpravou názvu práce. Taktó název a obsah zcela nekorespondují.

O *Závěru* jsem se již zmínil. Proto jen doplním, že autor v něm, aniž by to však podle mne mělo vazbu na jeho výklad, doporučuje přijetí zákona o vymáhání exekučních pohledávek na principu teritoriality.

Formální úroveň práce

Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti. V některých historických pasážích však mohl důsledněji odkazovat na použitou literaturu. Po jazykové stránce je disertace zpracována celkem dobře, i když v ní lze nalézt drobné pravopisné, gramatické a stylistické chyby (např. na s. 10, 15, 23, 24, 38 atd.).

Závěry

Posuzovaná práce dokazuje, že se autor dobře orientuje ve zkoumané materii a má předpoklady pro vědeckou práci. Disertace JUDr. PhDr. Josefa Ťoukálka, LL.M., DBA splňuje požadované nároky, proto doporučuji, aby se po úspěšné obhajobě stala podkladem pro

udělení titulu Ph.D.

V Brně 10. 04. 2018

Ladislav Vojáček